

УДК 37.013.42

Острянюк Тетяна Сергіївна

кандидат педагогічних наук, викладач кафедри соціальної роботи
Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів
Ostryanko_ts@ukr.net

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Анотація. У статті розкрито сутність теоретико-методологічних підходів до організаційно-педагогічної діяльності соціального педагога в загальноосвітньому навчальному закладі, визначено зміст організаційної діяльності та сформульовано авторське бачення організаційно-педагогічної діяльності шкільного соціального педагога, яка передбачає залучення соціальним педагогом усіх учасників навчально-виховного процесу до вирішення завдань соціально-педагогічної діяльності. Обґрунтовано взаємодію як основу організаційно-педагогічної діяльності соціального педагога в загальноосвітньому навчальному закладі. Автором схарактеризовано складові організаційно-педагогічної діяльності соціального педагога – організація, координація, управління.

Ключові слова: взаємодія; загальноосвітній навчальний заклад; координація; організаційно-педагогічна діяльність; організація; соціальний педагог; суб'єкти соціально-педагогічної діяльності.

Актуальність дослідження. Вхідження України у світовий культурно-цивілізаційний простір неодмінно ставить завдання перегляду змісту й умов виховання учнів у загальноосвітньому навчальному закладі (далі – ЗНЗ), зокрема, посилення виховного компонента в системі освіти, створення сприятливих умов для самореалізації та саморозвитку учнів, підвищення якості і сприяння взаємодії між особистістю учня та соціально-освітнім середовищем, зміна ставлення суспільства до проблем школярів. Сьогодні покладає на ЗНЗ нові, зокрема соціально-педагогічні функції, які зумовлені цими змінами.

Однією із домінуючих постатей у цьому процесі сьогодні є соціальний педагог – ключовий фахівець у забезпеченні якості соціально-педагогічної діяльності в ЗНЗ, який реалізує низку специфічних завдань, спрямованих на сприяння вільному творчому, духовному, соціальному і моральному розвитку школяра.

Різні аспекти організаційно-педагогічної діяльності у соціальній педагогіці та соціальній роботі розкрито вітчизняними та зарубіжними вченими: О. Безпалько, М. Боритко, О. Колесниковою, Л. Міщик, В. Панком, В. Шульгою та ін.; зокрема, особливості організаційної діяльності соціального педагога та соціальних працівників висвітлено у дисертаційних дослідженнях З. Капустіної, Т. Фокіної та В. Шульги. Науковці, які досліджують діяльність соціального педагога у ЗНЗ, небезпідставно визначають один із аспектів його діяльності – організаційний, а діяльність соціального педагога як менеджера, організатора та координатора соціально-педагогічної діяльності в ЗНЗ залишається перспективною для наукового вивчення, чим і обумовлюється актуальність нашого дослідження.

Попри значну історіографію, організаційно-педагогічна діяльність соціального педагога в ЗНЗ залишається недостатньо дослідженою, а поняття організаційно-педагогічної діяльності чітко і однозначно наразі не сформульовано.

Метою статті є обґрунтування і дослідження теоретико-методологічних підходів вивчення організаційно-педагогічної діяльності соціального педагога в загальноосвітньому навчальному закладі.

Відповідно до мети окреслено такі завдання: 1) сформулювати визначення організаційно-педагогічної діяльності соціального педагога; 2) обґрунтувати взаємодію як основу організаційно-педагогічної діяльності соціального педагога в загальноосвітньому навчальному закладі.

Виклад основного матеріалу. Розуміння сутності та змісту організаційно-педагогічної діяльності соціального педагога в ЗНЗ потребує осмислення базових підходів до неї в світлі філософських, суспільствознавчих та педагогічних концепцій.

«Організація» як управлінська функція постає у двох іпостасях: по-перше, як створення організації, по-друге, як процес – організаторська діяльність. У соціально-психологічному сенсі управління передбачає дисциплінованість учителів, чітку координацію їхніх дій. Якщо учителі взаємодіють у такий спосіб – це забезпечує високу результативність спільної праці, і є підстави говорити про наявність у педагогічному колективі такої риси як організованість. Сутність поняття

«організація» включає у себе наявність розумної узгодженості дій учителів, учнів і керівників школи, що забезпечує високу результативність спільних зусиль [14, 6–7]. Екстраполюючи зміст цієї тези на діяльність соціального педагога, можна сказати, що це означає досягнення однакості у діяльності педагогічного колективу по вирішенню проблем дитини, сім'ї, по створенню сприятливих умов для успішного виховання і розвитку учнів, а також приведення за цих умов соціально-педагогічної діяльності до певної системи роботи, яка дає максимальний результат. Для цього соціальному педагогу необхідно виробити єдину концепцію спілкування з колегами; узгодити цілі та установки. Це не означає, що усі суб'єкти соціально-педагогічної діяльності повинні думати однаково, йдеться про необхідність формування єдиного стилю у реалізації соціально-педагогічної діяльності. Оскільки соціальний педагог багато в чому може її спрямовувати, організаційну діяльність слід розглядати в управлінському аспекті.

Організація як управлінська функція тісно пов'язана з функцією «координації», реалізація якої дає відповідь на запитання: «Хто це буде робити?» [3, 613]. Аналіз сучасних поглядів на організаційну діяльність як функцію управління (О. Колесникова, В. Лазарєв, О. Мармаза, Н. Островерхова, В. Сергєєва) дозволяє розглядати організацію соціально-педагогічної діяльності в контексті управлінської. Соціальний педагог у своїй професійній діяльності реалізує окремі функції управління, зокрема планування, організації, контролю, активізації, інформування та координації. зокрема він «ухвалює рішення», «стверджує», «організовує виконання» [7, 57] і виступає менеджером соціально-педагогічної діяльності у ЗНЗ.

Під *організаційною діяльністю* соціального педагога ми розуміємо управлінську діяльність – цілеспрямовану діяльність суб'єктів освітнього процесу, якою керує соціальний педагог з метою досягнення соціального благополуччя кожної особистості. Ця діяльність спрямована на створення і впорядкування взаємозв'язків з педагогічним колективом, батьками учнів та іншими спеціалістами різних галузей з метою регламентації діяльності усіх її учасників у межах реалізації своїх професійних функцій.

З погляду соціального менеджменту, організаційна діяльність шкільного соціального педагога полягає у структуруванні, плануванні, розподілі видів професійної діяльності, координації роботи з різними соціальними інститутами та представниками споріднених професій. Об'єктом професійної активності соціального педагога стає сфера взаємовідносин і взаємодій [7, 60]. З позиції соціальної педагогіки процес надання допомоги і підтримки індивіду чи групі передбачає узгоджені дії спеціалістів різних сфер професійної діяльності. В. Бочарова зазначила необхідність встановлення залежності організації і вжитих заходів від соціальних умов, цілей і завдань формування особистості як суб'єкта суспільних відносин [2, 36]. Такий підхід дозволяє виокремити у соціальній педагогіці категорію організація – єдність взаємопов'язаних і узгоджено функціонуючих елементів. Організація стає системою, яка об'єднує людей для досягнення спільної мети. Соціальний педагог, діючи самостійно, знижує ефект соціально-педагогічного впливу, допомоги і підтримки учню, сім'ї. Ефективність соціально-педагогічної діяльності зумовлена функціонально диференційованими структурами – соціальні служби, медичні, дозвілєві тощо. За умови правильної організації, координації і інтеграції спільної діяльності можливе покращання організаційного ефекту. Тому для коректного визначення і розуміння організаційно-педагогічної діяльності шкільного соціального педагога її слід розглядати як складову педагогічної (професійної) взаємодії.

Взаємодія, як філософська категорія, відображає процеси взаємовпливу об'єктів, їхню обумовленість і породження одним об'єктом іншого [9, 82]. Вивчення різних підходів до визначення поняття «взаємодія» в психолого-педагогічній літературі (І. Зимня, В. Зінченко, Б. Ліхачов та ін.) дало можливість розглядати взаємодію як ефект впливу одного фактора на інший, як взаємний зв'язок двох або більше явищ, їхню взаємозалежність та взаємну підтримку.

Педагогічне осмислення категорія «взаємодія» отримала у працях Ю. Бабанського, В. Загвязинського, В. Новікова. Взаємодія соціальних інститутів досліджувалась О. Беловою, В. Бочаровою, Б. Вульфівим, В. Семеновим та ін. На жаль, у науково-педагогічній літературі взаємодія соціального педагога з різними

учасниками освітнього процесу в ЗНЗ детально не розкрито й не проаналізовано. Про це побічно згадували Р. Овчарова та К. Моїсеєнко. Вивчення практичної діяльності шкільного соціального педагога, організаційно-педагогічної діяльності зокрема, підтверджує думку про те, що труднощі у роботі соціального педагога пов'язані саме з цією проблемою.

У соціальній психології поширеним є погляд на взаємодію як на процес спілкування. Водночас, організаційна психологія розглядає феномен взаємодії з позиції управління, а не співпраці. Г. Андрєєва, виходячи з того, що спілкування в широкому розумінні слова включає в себе комунікацію у вузькому значенні (як обмін інформацією), розглядає взаємодію як іншу – порівняно з комунікативною – сторону спілкування [1]. Відповідаючи на запитання про те, яка ж така «інша» сторона спілкування розкривається поняттям «взаємодія», вона підкреслює, що ця сторона фіксує не лише обмін інформацією, але й організацію спільних дій, що дозволяє індивідам реалізувати загальну для них діяльність. Таке розв'язання проблеми виключає відрив взаємодії від комунікації, а також виключає їх ототожнення: комунікація організується в ході спільної діяльності з приводу неї, і саме в цьому процесі людям необхідно обмінюватись і інформацією, і самою діяльністю, тобто розробляти форми і норми спільних дій. Більшість вітчизняних авторів розглядають взаємодію (інтерацію) в соціально-психологічному плані як аспект спілкування, що виявляється в організації людьми взаємних дій, спрямованих на реалізацію спільної діяльності, досягнення певної спільної мети [4, 94–106].

Завдання соціального педагога полягає в тому, щоб організувати взаємодію з усіма суб'єктами навчально-виховного процесу, створити алгоритм їхніх спільних дій. Головними особливостями взаємодії є цілеспрямованість, суб'єктивність, вірогідність, відкритість, сталість та організованість. Цілеспрямованість взаємодії полягає в підпорядкованості розв'язанню конкретних виховних завдань, досягненні високого рівня в управлінні цим процесом. Суб'єктивність відображає суб'єктивно-об'єктивний характер взаємозв'язків. Відкритість означає налагодженість взаємодії між суб'єктами як в навчально-виховному закладі, так і поза його межами. Водночас, відкритість – це передусім внутрішня готовність особистості до взаємодії.

Сталість розкриває стабільність чи нестабільність виявлення взаємодії. Організованість полягає у свідомому налагодженні взаємодії зі створенням для цього в разі потреби тимчасових чи постійних структур (спеціальних рад, творчих груп, координаційних центрів). Комплексна системна взаємодія соціального педагога, педагогічного колективу, а також фахівців інших галузей, яка спрямована на досягнення соціально-педагогічних цілей, лежить в основі організаційно-педагогічної діяльності фахівця.

В ході аналізу організаційно-педагогічної діяльності соціального педагога в ЗНЗ та конструювання можливих шляхів її оптимізації було визначено й витримано наступні методологічні підходи: системний, комунікаційно-діалогічний, оптимізаційний, комплексний, діяльнісний.

Системний підхід дозволив розглянути усі суб'єкти соціально-педагогічної діяльності як системи, а також виявити різні типи зв'язку між ними та звести їх у єдину схему [16]. З позиції системного аналізу описати який-небудь об'єкт як систему – «означає визначити його системні об'єкти, їхні зв'язки і властивості» [6]. ЗНЗ розглядається нами як відкрита система, що здійснює соціально-педагогічні функції через діяльність, яка передбачає активність усіх її учасників-підсистем. Система організаційно-педагогічної діяльності соціального педагога базується на уявленні структури організаційної взаємодії соціального педагога з педагогами різних спеціальностей, яка визначається за допомогою розподілу основних і додаткових функцій у процесі їхньої спільної діяльності. Відносини, які при цьому виникають, об'єктивно відображають процеси розподілу і кооперації праці. Будь-яка діяльність відбувається у певних умовах і часі. Під час побудови системи слід спиратися на соціально-педагогічний простір, який не обмежується навчальним закладом. Саме в цьому просторі і відбувається соціально-педагогічна взаємодія усіх членів педагогічного колективу, в основі якої лежить професійна спеціалізація, досвід суб'єктів, індивідуальні можливості. Компонентами даної системи виступають колектив учителів, батьки, учні, зміст, технології і процеси, які протікають у цій системі [15]. Це дозволяє виділити конкретних суб'єктів, які залучаються до організаційно-педагогічної діяльності соціального педагога, а також

визначити зміст їхньої діяльності в рамках їхніх професійних функцій у процесі здійснення соціально-педагогічної діяльності – соціальний педагог, практичний психолог, педагог-організатор, класний керівник, учитель-предметник, адміністрація закладу, батьки учнів. Кожен суб'єкт надає допомогу, підтримку, захист учню у межах своєї компетенції та у взаємодії з ним, а також з колегами з метою інтеграції спільних зусиль – для забезпечення стійкості й ефективності функціонування системи. Лише у процесі взаємодії педагогічний колектив, батьки учнів стають суб'єктами соціально-педагогічної діяльності.

Забезпечення соціально-педагогічної взаємодії на основі системного підходу сприятиме особистісному зростанню й розвитку учнів, а також профілактиці та корекції негативних соціальних проявів в учнівському середовищі.

Суттєвим доповненням до системного підходу є *діяльнісний підхід*, який запропонований й обґрунтований М. Каганом, І. Коном, С. Рубінштейном, Л. Виготським та ін. Діяльність – центральне поняття даного підходу, яке тісно пов'язане з поняттям «організаційна система». Головне завдання організаційної системи полягає у координації роботи людей, спрямованої на вирішення відповідних проблем. У зв'язку з цим діяльність визначається як усвідомлена і спрямована на розв'язання проблеми поведінка людей, яка стосується як окремої людини, групи, організаційної системи у цілому [13]. Даний підхід дозволив розглянути предмет нашого дослідження як рушійну силу, яка трансформує системний процес із одного стану в інший.

Оптимізаційний підхід пов'язаний з теорією оптимального управління. М. Поташнік під оптимізацією процесу виховання розумів вибір і здійснення системи заходів, яка дозволяє педагогу отримувати найвищі можливі для конкретних умов виховні результати без перевантаження педагога і учня [10]. Щодо запропонованої нами моделі роботи соціального педагога, даний підхід дозволив мобілізувати ресурси, які недостатньо працювали на підвищення ефективності системи соціального виховання.

Застосування *комунікаційно-діалогічного підходу* обумовлене специфікою нашої моделі, яка спрямована на встановлення взаємодії між соціальним педагогом і

адміністрацією закладу, психологом, педагогом-організатором, класними керівниками, учителями-предметниками, батьками учнів та ін. залученими спеціалістами, а також управлінням цієї взаємодії. Управління цією взаємодією має здійснюватися на принципах комунікації, діалогового спілкування. Продуктивність взаємодії залежить від комунікативної підготовки соціального педагога. Комунікативна компетентність робить соціального педагога підготовленим і захищеним в умовах міжособистісного спілкування. Встановлення педагогічно доцільних відносин соціального педагога з членами педагогічного колективу, батьками, іншими суб'єктами, які залучаються до навчально-виховного процесу, створення сприятливого середовища спілкування фахівця з ними – все це характеристики комунікативного компоненту в організаційній діяльності соціального педагога.

Проблема комунікативності є предметом досліджень різних галузей знань: соціолінгвістики, комунікативної лінгвістики, педагогіки, психології, соціології. Г. Почепцов розглядав комунікацію як базовий елемент у структурі людської цивілізації [10]. Комунікативні особливості діяльності соціального педагога в своїх дослідженнях розглядають А. Капська, О. Карпенко, Л. Завацька та ін. Труднощі, які виникають у професійній діяльності соціального педагога, багато в чому пов'язані з недостатнім рівнем комунікативності фахівця. Одним із виходів з даної ситуації може стати впорядкування структури комунікативної взаємодії соціального педагога [13, 17].

Розробка моделі вимагала використання *комплексного підходу* як одного із підходів загальнонаукової методології, який тісно єднається з системним підходом. У науковій літературі поняття «комплекс» визначається як зв'язок, поєднання, сукупність явищ, усіх суттєвих причин, що впливають на розвиток, а також використання різноманітних зусиль та засобів в ім'я досягнення поставленої мети [8, 30]. Комплексний підхід дозволив адекватно відобразити реальний виховний процес як складне, багатofакторне явище; він дозволяє не лише усвідомити усю різноманітність його складових, але й надає можливість ефективно управляти ним, впливати на нього не суб'єктивно, а відповідно до внутрішніх закономірностей та

логіки його розвитку. Комплексний підхід уможливив взаємодію суб'єктів соціально-педагогічної діяльності і одночасно дозволив соціальному педагогу впливати на усіх суб'єктів, (психолог, класний керівник, батьки, учителі-предметники), які відповідно до своїх обов'язків, спрямовують зусилля на досягнення результату.

Здійснений теоретичний аналіз порушеної проблеми дозволяє розглядати *організаційно-педагогічну діяльність* як процес, в якому діяльність спрямована на забезпечення ефективної реалізації сукупності соціально-педагогічних дій завдяки координації виховних впливів суб'єктів навчально-виховного процесу у педагогічному середовищі у змінюваних педагогічних умовах. Ця діяльність полягає у створенні соціальним педагогом цілісної та впорядкованої системи дій взаємопов'язаних компонентів, що сприяє розвитку особистості учня. Організаційно-педагогічна діяльність передбачає залучення соціальним педагогом усіх учасників навчально-виховного процесу і спрямування їхніх виховних зусиль на вирішення завдань соціально-педагогічної діяльності. Характерними ознаками організаційно-педагогічної діяльності можна назвати узгодженість дій суб'єктів, цілісність, системність, контроль та управління. Вона охоплює організацію та управління, коли соціальний педагог організовує роботу, вказує або інструктує за принципом «кому-коли-куди», або «де-хто-коли». Основними складовими організаційно-педагогічної діяльності соціального педагога є: організація, координація, управління, що забезпечує їхню інтеграцію у цілісну систему і розвиток всієї системи. Уміла координаційна робота, управлінська, з одного боку, стає умовою успіху спільної справи, а з іншого – формує правильне сприйняття соціального педагога педагогічним колективом, батьками учнів та громадськості.

Згідно з запропонованим нами визначенням організаційно-педагогічної діяльності, діяльність соціального педагога у шкільному середовищі спрямована на узгодження та координацію дій суб'єктів соціально-педагогічної діяльності з метою досягнення високої результативності спільних зусиль.

Здійснений аналіз проблеми організаційно-педагогічної діяльності соціального педагога в ЗНЗ у науковій літературі, дозволив дійти висновку, що зміст даної

діяльності полягає у організації, структуруванні, плануванні, розподілі соціальним педагогом видів професійної діяльності усіх суб'єктів навчально-виховного процесу на основі налагодження системної взаємодії. Аналіз наукової літератури показав, що організація і здійснення будь-якого напрямку роботи у виховному просторі ЗНЗ відбувається шляхом залучення спеціалістів різних галузей та соціальних інститутів. Після введення посади соціального педагога, на нашу думку, логічним і необхідним є зосередження на об'єднанні зусиль усіх учасників навчально-виховного процесу. Лише за умови налагодженої професійної взаємодії соціального педагога з адміністрацією закладу, практичним психологом, класними керівниками, учителями-предметниками, педагогом-організатором, батьками учнів можливе підвищення ефективності соціально-педагогічної діяльності. Таким чином, організаційно-педагогічна діяльність виступає першоосновою соціально-педагогічної. Подальшого вивчення та обґрунтування потребує оновлення змісту, форм і методів взаємодії всіх суб'єктів соціально-педагогічної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреева Г.М. Социальная психология / Г.М. Андреева. – М., 1988. – 429 с.
2. Бочарова В.Г. Профессиональная социальная работа : личностно-ориентированный подход : [Монография] / В. Бочарова. – М. : АСОПиР РФ, 1999. – 184 с.
3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; головний ред. В.Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
4. Корнєв М.Н. Соціальна психологія / М.Н. Корнєв, А.Б. Коваленко. – К., Либідь, 1995. – 304 с.
5. Кремень В.Г. Синергетика в освіті : контекст людиноцентризму : монографія / В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 368 с.
6. Лазарев В.С. Системное развитие школы / В.С. Лазарев. – М. : Педагогическое общество России, 2002. – 301 с.
7. Методи та технології роботи соціального педагога : Навчальний посібник / укладачі : С.П. Архипова, Г.Я. Майборода, О.В. Тютюнник. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. – 496 с.
8. Методология и методы социально-педагогических исследований : науч., учеб.-метод. пособие [для студентов, магистрантов, аспирантов и специалистов в области воспитания и образования, соц. педагогов и соц. работников] / Авт.-сост. : С.Я. Харченко, Н.С. Кратинев, А.Н. Чиж, В.А. Кратинова. – Луганск : Альма-матер, 2001. – 212 с.
9. Педагогічний словник / За ред. дійсного члена АПН України Ярмаченка М.Д. – К. : Педагогічна думка, 2001. – 516 с.
10. Поташник М.М. Как оптимизировать процесс воспитания / М.М. Поташник. – М. : Знание, 1984. – 80 с.
11. Почепцов Г. Теория коммуникации / Г. Почепцов. – М. : «Рефл-бук» ; К. : «Ваклер», 2006. – 656 с.

12. Социальный педагог в образовании : Учебно-методическое пособие / Сост. Л.И. Родина. – Самара, 2000. – 202 с.
13. Франчук В.И. Основы построения организационных систем / В.И. Франчук. – М. : Экономика, 1991. – 109 с.
14. Шакуров Р.Х. Социально-психологические основы управления : руководитель и педагогический коллектив / Р.Х. Шакуров. – М. : Просвещение, 1990. – 208 с.
15. Шамова Т.И. Управление образовательными системами : Учебное пособие [для студ. высш. учеб. завед.] / [Т.И. Шамова, П.И. Третьяков, Н.П. Капустин] ; Под ред. Т.И. Шамовой. – М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. – 320 с.
16. Юдин Э.Г. Системный подход и принцип деятельности : Методологические проблемы современной науки / Э.Г. Юдин. – М. : Наука, 1978. – 391 с.

Рецензент

Третьяк О.С. – д. пед. н., проф.

Статья надійшла до редакції 10.12.2014

ОРГАНИЗАЦИОННО-ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ СОЦИАЛЬНОГО ПЕДАГОГА В ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ

Острянюк Татьяна Сергеевна

кандидат педагогических наук, преподаватель кафедры социальной работы
Черниговский национальный технологический университет, г. Чернигов
Ostryanko_ts@ukr.net

Аннотация. В статье раскрыта сущность теоретико-методологических подходов к организационно-педагогической деятельности социального педагога в общеобразовательной школе, определено содержание организационной деятельности, а также представлено авторское видение организационно-педагогической деятельности социального педагога школы, которая предполагает вовлечение социальным педагогом всех участников учебного и воспитательного процессов для решения задач социально-педагогической деятельности. Выделено взаимодействие как основу организационно-педагогической деятельности социального педагога в общеобразовательной школе. Автором охарактеризованы составляющие организационно-педагогической деятельности социального педагога – организация, координация, управление.

Ключевые слова: взаимодействие; координация; общеобразовательное учреждение; организационно-педагогическая деятельность; организация; социальный педагог.

ORGANIZATIONAL AND EDUCATIONAL ACTIVITY SOCIAL TEACHERS IN SECONDARY SCHOOLS: THEORETICAL ASPECTS

Tetiana S. Ostrianko

Ph.D in pedagogics, lecturer in social work
Chernihiv National University of Technology, Chernihiv

Abstract. The article reveals the essence of theoretical and methodological approaches to organizational and pedagogical activity of the social pedagogue of a secondary school. It is defined the content of organizational activities, and presents the author's vision of organizational and pedagogical activity of the school's social pedagogue, which implies the involvement of all participants of training and educational processes to meet the challenges of social and educational activities. Interaction as the basis of organizational and pedagogical activity of the social pedagogue in a secondary school is allocated. The author described the components of organizational and pedagogical activity of a social pedagogue such as: organization, coordination, management.

Keywords: coordination; educational institution; interaction; organization; organizational and pedagogical activity; social pedagogue.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Andreeva G.M. Social Psychology / G.M. Andreeva. – M., 1988. – 429 s. (in Russian)
2. Bocharova V.G. Professional Social Work: The Personal Focused Approach: [Monograph] / V. Bocharova. – M. :ASOPi`R RF, 1999. – 184 s. (in Russian)
3. Encyclopedia of Education / Ed. V.G.Kremin. – K.: Yurinkom Inter, 2008. – 1040 c. (in Ukrainian)
4. Korniyev M.N. Social Psychology / M.N. Korniyev, A.B. Kovalenko. – K., Lybid`, 1995.– 304 s. (in Ukrainian)
5. Kremen` V.G. Synergetics in Education: Humanitarian Aspect: [Monograph] / V.G. Kremen`, V.V. Il`yin. – K. : Pedagogichna dumka, 2012. – 368 s. (in Ukrainian)
6. Lazarev V.S. System Development of School / V.S. Lazarev. – M. : Pedagogicheskoe obshchestvo Rossii, 2002. – 301 s. (in Russian)
7. Methods and Technologies of Social Pedagogue's Work: Textbook / ukladachi : S.P. Arxypova, G.Ya. Majboroda, O.V. Tiutiunyk. – K. : Vydavnychi Dim «Slovo», 2011. – 496 s. (in Ukrainian)
8. Methodology and Methods of Social and Pedagogical Researches : Textbook [dlya studentov, magystrantov, aspirantov i specialistov v oblasti vospitaniya i obrazovaniya, sots. pedagogov i sots. rabotnikov] / Avtory-sost. : S.Ya. Kharchenko, N.S. Kratinov, A.N. Chizh, V.A. Kratinova. – Lugansk : Al`ma-mater, 2001. – 212 s. (in Russian)
9. Pedagogical Dictionary / Za red. dijsnogo chlena APN Ukrajin Yarmachenka M.D. – K. : Pedagogichna dumka, 2001. – 516 s. (in Ukrainian)
10. Potashnik M.M. How to Optimize Education Process / M.M. Potashnik. – M. : Znanie, 1984. – 80 s. (in Russian)
11. Pocheptsov G. Communication Theory / G. Pocheptsov. – M. : «Refl-buk» ; K. : «Vakler», 2006. – 656 s. (in Russian)
12. Social Pedagogue in Education : Textbook / Ed. By L.I.Rodina. – Samara, 2000. – 202 c. (in Russian)
13. Franchuk V.I. Bases of Creation of Organizational Systems / V.I. Franchuk. – M. : Ekonomika, 1991. – 109 s. (in Russian)
14. Shakurov R.Kh. Social and Psychological Bases of Management: a Head and Pedagogical Collective / R.Kh. Shakurov. – M. : Prosveshchenie, 1990. – 208 s. (in Russian)
15. Shamova T.I. Management of Educational Systems: Textbook [dlya stud. vyssh. ucheb. zaved.] / [T.I. Shamova, P.I. Tretiakov, N.P. Kapustin] ; Pod red. T.I. Shamovoj. – M. : Gumanit. izd. tsentr VLADOS, 2001. – 320 s. (in Russian)
16. Yudin E.G. System Approach and Principle of Activity: Methodological Problems of Modern Science (in Russian) / E.G. Yudin. – M. : Nauka, 1978. – 391 s.